

LEBRIS

We know
books

VASILE BAHNARU

Dictionar

DE OMONIME

ȘTIINȚA

A

A¹, s.m. 1) Literă a alfabetului românesc situată pe primul loc. *A este prima literă a alfabetului nostru.* 2) Sunet notat cu această literă. *Aud un a abia sesizabil.* [Din scrierea alfabetică].

A², interj. (exprimă diferite sentimente) *A, tu ești?* [Creație onomatopeică].

A³, prep. (exprimă raporturi de identificare, de asemănare, de prezumție etc.) *Miroase a parfum.* [**lat. ad**].

A⁴, prep. (formează numerale distributive) *Două cărți a câte 10 lei.* [**fr. a**].

ABA¹, interj. (exprimă mirarea sau atrage atenția interlocutorului asupra unui fapt și este folosit în propoziții interogative) *"Aba, Dragomire, când pleci tu?!"* (I.L. Caragiale). [Creație onomatopeică].

ABA², s.f. Țesătură groasă de lână, produsă în condiții casnice, din care se confecționează haine țărănești. *Pantaloni de aba.* [**tc. aba**].

ABATE¹, vb. III. Refl. A se îndepărta fără voie în altă direcție; a devia. *S-a abătut de la subiect.* Tranz. A îndrepta pe altă cale. *A se abate de la drum.* [**lat. abattere**].

ABATE², vb. III. Tranz. 1) A aduce în stare de indispoziție; a mâhni. *Vestea l-a abătut.* 2) A culca la pământ; a doborî. *"Crud e când intră prin stejari Năprasnica secure De abate toți copacii mari Din falnica pădure"* (Vasile Alecsandri). [**fr. abattre**].

ABATE³, s.m. Preot catolic sau stareț al unei mănăstiri de călugări catolici. *"Pierre le Vénérable, ilustrul abate al mănăs-*

tirii Cluny, unde Abélard s-a retras până la sfârșitul vieții, îl numea «Socrate al Franței, sublimul Platon al Occidentului, Aristotel al nostru»" (Ovidiu Drimba). [**it. ab(b)ate**].

ABIL¹, adj. Care dispune de calități intelectuale deosebite. *"Profesorul cel nou... era un abil pedagog"* (Gala Galaction). [**fr. habile**].

ABIL², adv. Cu multă îndemânare; în mod inteligent. *"...Ești un cuceritor care lucrează abil..."* (Marin Preda). [**abil**].

ABLATIV¹, s.n. Caz al declinării în unele limbi, care exprimă separarea, instrumentul acțiunii sau circumstanțele de realizare a acesteia. *Ablativ local.* [**fr. ablatif** < **lat. ablativus** "ridicat"].

ABLATIV², adj. Care indică o circumstanță. *Cazul ablativ.* [**fr. ablatif**].

ABLATIV³, s.n. Material din țesături sintetice, nailon, fibre de sticlă și azbest, care reduce ablațiunea și este folosit pentru protejarea rachetelor și a vaselor cosmice împotriva supraîncălzirii aerodinamice, când acestea parcurg atmosfera terestră. *Ablativul protejează vasele cosmice împotriva excesului de căldură la reintrarea acestora în atmosfera terestră cu viteze hipersonice.* [**fr. ablatif** < **lat. ablativus** "ridicare; suprimare"].

ABONAT¹, s.m. și f. Persoană care beneficiază de un abonament. *Abonat telefonic. Abonații la reviste și ziare. Abonat de radio.* [**a abona**].

ABONAT¹, adj. Care dispune de un abonament. *Persoanele abonate la revista noastră își pot ridica numerele curente direct de la redacție.* [**< abonat**¹].

ABORIGEN¹, adj. Care este din partea locului; de baștină. *"Elementul roman n-a putut să triumfe deplin, probabil din cauza unui oarecare grad de cultură al popoarelor aborigene"* (Alexandru Macedonski). [**< fr. aborigène**].

ABORIGEN², s.m. și f. Persoană care face parte din populația de bază a unui loc. *Aborigenii din America aveau o cultură milenară la venirea europenilor.* [**< aborigen**¹].

ABORTIV¹, adj. 1) Care se produce înainte de termenul obișnuit; care s-a dezvoltat insuficient; prematur. *Maladie abortivă.* 2) Care provoacă avortul. *Substanță abortivă.* [**< fr. abortif**].

ABORTIV², s.n. Substanță sau mijloc care provoacă avortul. *Pacienta fiind în stare foarte gravă, medicul i-a administrat un abortiv.* [**< abortiv**¹].

ABRAZIV¹, adj. Care roade prin frecare; cu proprietatea de a roade prin frecare. *Material abraziv.* [**< fr. abrasif**].

ABRAZIV², s.n. Corp dur folosit în abraziune. *În calitate de abraziv este folosit silexul.* [**< abraziv**¹].

ABREVIAT¹, adj. (despre cuvinte, titluri etc.) Care a fost supus abrevierii. *Am atestat mai multe nume proprii abreviate.* [**< a abrevia**].

ABREVIAT², s.n. Abreviere. *Abreviatul cuvintelor se produce conform anumitor principii.* [**< a abrevia**].

ABROGAT¹, adj. (despre legi, decrete, decizii etc.) Care este anulat printr-o dispoziție oficială. *Decret abrogat.* [**< a abroga**].

ABROGAT², s.n. Abrogare. *Abrogatul legilor ține de competența Curții Constituționale.* [**< a abroga**].

ABSENT¹, adj. Care lipsește; care nu este de față; lipsă. *"Se poate doar observa că poetul va fi iarăși absent din Convorbiri un an de zile"* (George Munteanu). [**< fr. absent**].

ABSENT², adv. Fără interes; în altă parte. *"Oameni mari, repetă el, și deodată rosti parcă absent: Pe ce te bazezi?"* (Marin Preda). [**< absent**¹].

ABSOLUT¹, adj. Care nu dispune de nicio restricție; fără restricții; fără rezerve; fără excepții. *"Peste tot, în toate secțiunile amplului studiu, domină personalitatea poetului, uriașă prin conturul său etic, eroic, prin calitatea gândirii și sensibilității, prin chinul binecuvântat al căutării și aspirațiilor către cunoașterea absolută, prin exigența creatorului"* (Zoe Dumitrescu-Bușulenga). [**< lat. absolutus** "terminat; încheiat", fr. **absolu**].

ABSOLUT², s.n. Principiu veșnic, imuabil și infinit, care este independent față de orice relație cu realitatea. *"Și toate, în opera lui, rămân dependente de această sfâșietoare inadecvare la real, pe care l-ar vrea ridicat la puterea absolutului"* (Zoe Dumitrescu-Bușulenga). [**< absolut**¹].

ABSOLUT³, adv. În întregime; cu totul; complet; completamente; integral; sadea; total. *Bătrânul era absolut singur.* *"A descoperit Raul un local, absolut parizian și retras, unde nu merge decât lumea cea mai bună..."* (Liviu Rebreanu). [**< absolut**¹].

ABSOLUTORIU¹, adj. Care absolvă; capabil să ierte; clement; iertător; indulgent; îndurător; îngăduitor; milostiv. *Persoană lesne absolutorie.* [**< lat. absolutorius**].

ABSOLUTORIU², s.n. Certificat de absolvire a unei școli superioare. *Decanul a binevoit să înmâneze personal absolutoriiile tuturor.* [*< germ. Absolutorium*].

ABSOLVI¹, **absolv**esc, vb. IV. Tranz. (instituții de învățământ) A încheia cu succes, susținând examenele corespunzătoare; a isprăvi; a sfârși; a termina. *„Durata studiilor în aceste facultăți – la care studentul se putea înscrie numai după ce în prealabil absolvise facultatea de arte – era de cel puțin 9 ani”* (Ovidiu Drimba). [*< lat. absolvere, germ. absolvieren*].

ABSOLVI², **absolv**, vb. IV. Tranz. (persoane aflate sub acuzare, atitudini etc.) A elibera în baza unei decizii; a scoate de sub acuzare. *„...Numai o specie de miracol putea anihila riscurile ce-și asumase cu critica sa negatoare, justificându-i-o, absolvind-o de prezumția zoilismului...”* (George Munteanu). [*< lat. absolvere*].

ABSOLVIRE¹, s.f. Proces prin care cineva absolvște un ciclu de studii sau o școală; absolvență. *Certificat de absolvire a liceului.* [*< a absolvi*¹].

ABSOLVIRE², s.f. Proces prin care cineva este absolvit de o pedeapsă. *Absoolvirea acuzatului a avut la bază probe incontestabile.* [*< a absolvi*²].

ABSORBANT¹, adj. Care absoarbe (lichide, gaze sau energie radiată de o sursă). *Substanță absorbantă. „Punctul de pigment doar captează lumina, o adună ca un ecran absorbant, o reflectă ca o oglindă selectivă...”* (Grigore Davidescu). [*< fr. absorbant*].

ABSORBANT², s.n. Substanță care are proprietatea de a absorbi un lichid, un gaz sau un anumit tip de energie. *Absorbant de căldură.* [*< absorbant*¹].

ABSORBIT¹, adj. Care a fost supus absorbirii. *„...Se puse pe un jilț unde șezu*

absorbită în gânduri” (Constantin Negruzzi). [*< a absorbi*].

ABSORBIT², adv. Preocupat în întregime; cu toată atenția. *„În antracte, fredona absorbit melodiile auzite și poate acum se întreba întâi asupra puterilor ascunse ale Logosului...”* (George Munteanu). [*< absorbit*¹].

ABSTRACT¹, adj. Care este luat aparte, fără a ține cont de relațiile concrete; gândit separat de contextul real. *Idee abstractă. Calitate abstractă. Nume abstracte. Ipoteze abstracte.* [*< lat. abstractus “izolat prin gândire”, germ. abstrakt*]. **ABSTRACT**², s.n. Aspect general, separat de realitate, al lucrurilor. *În filosofie se operează cu diferite categorii, abstractul și concretul deținând un loc separat.* [*< abstract*¹].

ABSTRACT³, adv. Pe baza unei deducții logice; rupt de realitate. *Insuficiența gândirii unor oameni constă în faptul că ei vorbesc abstract.* [*< abstract*¹].

ABSTRAȚIONIST¹, adj. Care ține de abstracționism; referitor la abstracționism. *Pictură abstracționistă.* [*< fr. abstractioniste*].

ABSTRAȚIONIST², s.m. și f. Adept al abstracționismului. *Abstracționiștii susțin că liniile și culorile în pictură, natura materialului și jocul volumului în sculptură pot exprima tot spectrul de idei și sentimente de care este preocupat omul modern.* [*< abstracționist*¹].

ABSRD¹, adj. Care contravine logicii; în dezacord cu logica elementară; lipsit de logică. *„După un moment de mânie absurdă se hotări să plece”* (Jean Bart). [*< fr. absurde*].

ABSRD², s.n. Aspect al realității care vine în dezacord cu logica. *„Noțiuni siameze, firescul și absurdul se deosebesc printr-un antagonism vicinal”* (Nichita Stănescu). [*< absurd*¹].

ABSURD³, adv. Fără logică. *Vorbește absurd*. [**< absurd**¹].

ABUZIV¹, adj. Care întrece măsura; realizat prin abuz de putere. *"Iată însă că acum, drapându-și într-altfel abuzivul gest, Maiorescu începea prin a flutura argumentul bunei stări"* (George Munteanu). [**< fr. abusif**].

ABUZIV², adv. În baza unei decizii subiective; fără acoperire legală; prin abuz. *"...O anumită persoană (un arhonte, un șef militar, un aristocrat dizident – în orice caz un om ambițios și energic) pune mâna pe putere, abuziv, prin forță; după care rămânea conducătorul statului uneori pe viață"* (Ovidiu Drimba). [**< abuzif**¹].

ACAR¹, s.m. Muncitor feroviar care, manevrând macazul, îndreaptă trenurile pe linia potrivită; macagiu. *"Locomotiva fluiera prelung, acarii își legănavu lanternele în noapte"* (George M. Zamfirescu). [**< ac** (de macaz)].

ACAR², s.n. Cutie pentru păstrarea acelor. *Scoate un ac mare din acar*. [**< ac**].

ACCELERAT¹, adj. Care se face repede; în viteză sporită. *"Cu atât mai mult cu cât temperatura articolelor sale înregistra o creștere accelerată, iar ecurile între cititori începeau să se amplifice"* (George Munteanu). [**< a accelera**].

ACCELERAT², s.n. Tren cu viteză sporită în raport cu trenurile obișnuite, care oprește numai în stațiile mari. *"Să fii cu ochii în patru când o trece acceleratul"* (Mihail Sebastian). [**< (tren) accelerat**].

ACCELERATOR¹, adj. Care accelerează. *Forță acceleratoare*. [**< fr. accélérateur**].

ACCELERATOR², s.n. Mecanism care accelerează turațiile unui motor de automobil. *Acceleratorul funcționează normal*. [**< fr. accélérateur**].

ACCELERATOR³, s.m. Substanță care, fiind adăugată unor materiale, accelerează viteza de producere a unei reacții chimice sau a unor procese fizico-chimice. *Acceleratorii sunt folosiți și în tehnica fotografică*. [**< accelerator**²].

ACCES¹, s.n. Posibilitate ori drept de a pătrunde sau de a ajunge undeva; intrare. *"...Ar putea să le dezvolte spiritul de cercetare și de critică și deci să le dea acces la trebile statului"* (Garabet Ibrăileanu). [**< fr. accès**].

ACCES², s.n. Apariție bruscă și violentă a unei stări acute de boală. *"Bolnavul, într-un acces de delir, se aruncă pe fereastră și cade drept în apa râului, rece ca gheața"* (Gala Galaction). [**< fr. accès**].

ACCESORIU¹, s.n. Obiect de importanță secundară, având destinația să contribuie la buna desfășurare a lucrurilor. *"Să ne îmbunătățim așezarea... cu accesoriile absolut necesare..."* (Mihail Sadoveanu). [**< fr. accessoire**].

ACCESORIU², adj. Care are o valoare suplimentară; de mâna a doua; accidental; anex; auxiliar; complementar; secundar; subsidiar. *"Ajutorându-se, în mod accesoriu, cu dicționarele cele mai complete, cu... adnotațiunile cele mai erudite, cu traduceri cele mai perfecte..."* (Alexandru Odobescu). [**< fr. accessoire**].

ACCIDENT¹, s.n. Întâmplare neprevăzută, care aduce necazuri mari (ciocnirea între mașini sau trenuri, avaria la locul de muncă). *"La Circ... Un accident banal – Un acrobat. Un salt mortal Și... Acrobatul nu s-a mai sculat..."* (Ion Minulescu). [**< fr. accident**].

ACCIDENT², s.m. Procedu prin care se alterează înălțimea sunetelor muzicale; alterație. *Accidenții sunt bemolul, diezul și becarul*. [**< accident**¹].

ACID¹, s.m. Substanță chimică cu gust acru și miros înțepător, care în soluții cu apă înroșește hârtia albastră de turnesol. *Acid sulfuric*. [**< fr. acide**].

ACID², adj. 1) Care posedă proprietăți de acid. *Sare acidă. Soluție acidă. Reacție acidă*. 2) Care are gustul oțetului, al lă-mâii sau al fructelor crude; acru. *Băutură acidă*. [**< acid**¹].

ACOPERIT¹, adj. Care este prevăzut cu acoperitoare; care are ceva deasupra; așternut. *“Înfășurați în benzi imense, cât niște pelerine medievale, acoperiți cu pleduri groase și îmblănite, sfidau gerul aspru ce dănuia de peste o săptămână”* (Liviu Rebreanu). [**< a (se) acoperi**].

ACOPERIT², s.n. Acoperire. *Acoperitul casei a durat câteva zile*. [**< a acoperi**].

ACORDA¹, **acord**, vb. I. Tranz. A pune la dispoziție cu bunăvoință. *“Începând cu sec. II î.e.n. împăratul rămâne căpetenia nobilimii, căreia el îi fixează rangurile, el hotărăște politica imperiului, celebrează actele rituale, acordă și retrage titlurile nobiliare”* (Ovidiu Drimba). [**< fr. accorder, it. accordare**].

ACORDA², **acordez**, vb. I. Tranz. (instrumente muzicale) A regla, potrivit coardele. *“În sfârșit am acordat-o! (Cercând ghitară): Sună bine acum”* (Vasile Alecsandri). [**< fr. accorder, it. accordare**].

ACORDARE¹, s.f. Proces prin care se acordă cuiva ceva. *Acordarea distincțiilor s-a realizat într-o atmosferă solemnă*. [**< a accorder**¹].

ACORDARE², s.f. Operație prin care este acordat un instrument muzical cu coarde. *Pentru acordarea instrumentelor muzicale este nevoie de specialiști cu un fin auz muzical*. [**< a accorder**²].

ACORDAT¹, adj. Care a fost dat cu bunăvoință; pus la dispoziție. *“(Acestuia i*

se transfera, de fapt, subvenția acordată până atunci lui Xenopol)” (George Munteanu). [**< a accorder**¹].

ACORDAT², adj. Care a fost supus acordajului; înstrunat. *Pian acordat*. [**< a accorder**²].

ACORDOR¹, s.m. Persoană specializată în acordarea instrumentelor muzicale cu coarde. *Fata urmărea atent mișcările acordorului de pian*. [**< fr. accordeur**].

ACORDOR², s.n. Unealtă care servește la acordarea instrumentelor muzicale cu coarde; cheie. *Cu ajutorul acordorului a eliberat puțin câteva coarde ale chitarei*. [**< fr. accordoir**].

ACREDITAT¹, adj. Care este investit în calitate de reprezentant diplomatic. *Diplomații acreditați își pot exercita funcțiile după prezentarea scrisorilor de acreditare*. [**< a accredita**].

ACREDITAT², s.m. și f. Persoană acceptată în calitate de reprezentant diplomatic. *Acreditat plenipotențiar. Acreditat cultural. Acreditat militar*. [**< acreditat**¹].

ACRU¹, s.m. Unitate agrară de măsură pentru suprafețe de teren, având valori variabile între 40 și 50 de ari. *În țările anglo-saxone acru are 40,47 de ari*. [**< fr. acre**].

ACRU², adj. Care are gustul oțetului, al lă-mâii sau al fructelor crude; acid. *Mere acre*. [**< lat. acrus**].

ACTIV¹, adj. Care muncește mult și cu râvnă; care manifestă energie și inițiativă. *“Pare să fie un om activ și cu inițiativă, ceea ce ar aduce puțină ordine în gospodăria noastră de moldoveni prea pasivi”* (Cezar Petrescu). [**< fr. actif**].

ACTIV², s.n. Ansamblu de bunuri ce aparțin unei persoane fizice sau juridice. *“Era disprețul viului față de mort, al acti-*

ylului față de pasiv, al învingătorului față de învins" (Petru Popescu). [*< fr. actif*].

ACTIV³, adv. Din plin; în mod intens; cu toată seriozitatea. *"În epoca lui Augustus literații țin să colaboreze, să participe activ la programul politic al Principatului, să susțină programatic și propagandistic reformele lui Augustus"* (Ovidiu Drimba). [*< actif*].

ACTIVATOR¹, adj. Care sporește reactivitatea unei substanțe; activant. *Soluție activatoare*. [*< a activa*].

ACTIVATOR², s.n. Substanță care contribuie la creșterea reactivității altei substanțe. *Activator organic*. [*< a activa*].

ACTUAL¹, adj. Care există sau se produce în momentul de față; din momentul de față; contemporan; curent; modern; momentan; prezent. *"Și vechi, și clasic, și actual, relativ la un fel de a fi – cum s-ar zice cu o vorbă urâtă, modern – marele poet a fost și un spărgător, și un hoț, și documentele regretabile spun că și un asasin"* (Tudor Arghezi). [*< fr. actuel*].

ACTUAL², s.n. Moment de față; prezent. *"Raportul de recidivitate nu poate fi caracterizat în mod just ca o corelație sau ca o complementaritate, care trezesc imaginea de mai sus a actualului și virtualului sau explicitului și implicitului"* (Mircea Florian). [*< actual*].

ACȚIUNE¹, s.f. Manifestare concretă a activității umane; proces de desfășurare a unei activități. *"Era capabilă și de acțiuni altruiste"* (Garabet Ibrăileanu). *"Modul forme e acțiunea, cel al materiei pasivitatea"* (Constantin Noica). [*< lat. actio, -nis, fr. action*].

ACȚIUNE², s.f. Hârtie de valoare cesionabilă și negociabilă reprezentând o parte din capitalul social al unei întreprinderi. *Acțiuni de fondator. A cumpăra acțiuni. Acțiune nominativă. Prețul acțiunilor crește*. [*< fr. action*].

ACUZAT¹, adj. Care a fost supus unei acuzări; culpabilizat; învinuit. *"În viața societății au apărut și alte fenomene reprobabile – ca cel căruia i-au căzut victime mai întâi evreii, acuzați că otrăviseră fântânile și râurile, răspândind astfel molima ciumei"* (Ovidiu Drimba). [*< a acuza*].

ACUZAT², s.m. și f. Persoană pusă sub acuzare; inculpat; inculpat; învinuit; pârât. *În sală au intrat acuzații*. [*< acuzat*].

ACUZATOR¹, adj. Care acuză; care conține o acuzație; inculpat; rechizitorial. *Privire acuzatoare*. [*< fr. accusateur*].

ACUZATOR², s.m. și f. Persoană care prezintă acuzația într-un proces penal; procuror. *Mai întâi i s-a oferit cuvântul acuzatorului*. [*< fr. accusateur*].

ADĂPAT¹, adj. (despre animale) Care a băut apă. *Vitele adăpate stau la umbră*. [*< a adăpa*].

ADĂPAT², s.n. Adăpare. *În zilele călduroase adăpatul vitelor se face de mai multe ori*. [*< a adăpa*].

ADÂNC¹, adj. Care se întinde mult în jos de la suprafață; cu fundul departe de suprafață; afund; profund. *Fântână adâncă. Prăpastie adâncă. "Ajunseră în capul unei văgăuni largi și adânci, crăpată peste maluri de scurgerea apelor"* (Marin Preda). [*< lat. aduncus*].

ADÂNC², s.n. Loc aflat la mare distanță de suprafață; fund; profunzime. *"Și dacă stele bat în lac Adâncu-i luminându-l, E ca durerea mea s-o-mpac înseninându-mi gândul"* (Mihai Eminescu). [*< adânc*].

ADÂNC³, adv. În profunzime; în adâncime. *"Fata-i întinse mâinile și se privi adânc în lumina ochilor, pe când muzica adia"* (Mihail Sadoveanu). [*< adânc*].

ADÂNCIT¹, adj. Care a fost supus adâncirii; făcut mai adânc. *Groapă adâncită.* [**< a adânci**].

ADÂNCIT², s.n. Adâncire. *Adâncitul gropii va dura.* [**< a adânci**].

ADECVAT¹, adj. Care corespunde exact; ajustat cu precizie; conform; convenabil; corespunzător; nimerit; oportun; pertinent; potrivit; recomandabil. *“Când bunul-simț nu-l ajută să iasă din încurcătură, atunci încearcă să iasă prin decizie. Este una din funcțiile voinței, ale acestui snop de acțiuni, când motivate, când aparent nemotivate, când adecvate, când inadecvate”* (Petre Țuțea). [**< fr. adéquat**].

ADECVAT², adv. În mod potrivit. *“Dar dacă o astfel de prietenie nu putea frânge austeritatea pentru care stau dovadă chiar Amintirile lui Slavici, dese urme din manuscrise și suvenirurile câtorva colegi nesolemnii luminează mai adecvat modurile sociabilității poetului”* (George Munteanu). [**< adecvat**¹].

ADERENT¹, adj. Care aderă; care se lipește strâns. *Material aderent.* [**< fr. adhérent**].

ADERENT², s.m. și f. Persoană care aderă la o mișcare politică sau la un curent ideologic; susținător convins; adept; partizan. *“Atât aderenții, cât și adversarii unei mari personalități sunt «ai Maiestății Sale»”* (Lucian Blaga). [**< fr. adhérent**].

ADEVĂRAT¹, adj. Care corespunde adevărului; în conformitate cu adevărul; cert; real; veridic. *“Marți după-amiază încep o ploaie mărunță, rece. A început domol ca să ție lung, ca ploile adevărate de toamnă”* (Liviu Rebreanu). [**< a adevăra**].

ADEVĂRAT², adv. 1) În conformitate cu adevărul. *“O istorie adevărat națională ne lipsește”* (Nicolae Bălcescu). 2) În mod incontestabil; corect; drept; exact; just. *Vorbești adevărat.* [**< adevărat**¹].

ADEZIV¹, adj. Care aderă; care se lipește bine. *Bandă adezivă.* [**< fr. adhésif**].

ADEZIV², s.n. Substanță care permite lipirea a două suprafețe. *Medicul i-a aplicat un adeziv pe rană.* [**< fr. adhésif**].

AD-HOC¹, adv. Pentru o situație concretă; vizând un scop concret. *“La întrunirea a doua, prevăzută pentru 18 noiembrie, el veni cu o mulțime de comparși care se înscriaseră ad-hoc în societate, între timp, precum și cu o primenire a motivelor acuzării, destinate a-l viza pe Eminescu”* (George Munteanu). [**< lat. ad hoc**].

AD-HOC², adj. invar. Care este destinat situației date; făcut pentru situația respectivă. *“Tot ce apare în raza unei asemenea percepții este repede integrat unei utilizări ad-hoc a principiului rațiunii suficiente”* (George Munteanu). [**< ad-hoc**¹].

ADITIV¹, adj. Care ține de aditie; referitor la adunare. *Termen aditiv.* [**< fr. additif**].

ADITIV², s.n. Substanță care se aditionează la un ulei mineral pentru a-i ameliora proprietățile. *Un aditiv nou.* [**< fr. additif**].

ADMIRABIL¹, adj. Care merită să fie admirat; demn de admirație; deosebit; excelent; încântător; minunat; remarcabil. *“Ce admirabilă fată este Mary!”* (Anton Holban). [**< fr. admirable**].

ADMIRABIL², adv. Deosebit de adânc; foarte bine. *“Am dormit admirabil, dudu-iță, spuse dl Nazarie apropiindu-se de ea și încercând să-i treacă mâna prin bucle”* (Mircea Eliade). [**< admirabil**¹].

ADMIRATIV¹, adj. Care exprimă admirație; plin de admirație. *“Pe el, Costel, pe atunci licean, nu-l saluta; adică nu răspundea la salutul lui admirativ”* (Hortensia Papadat-Bengescu). [**< fr. admiratif**].